
WORD ORDER ACQUISITION BY MACEDONIAN LEARNERS OF ENGLISH LANGUAGE AND THE ROLE OF LANGUAGE TRANSFER

Ana Miteva

Faculty of Philology, Goce Delchev University - Stip, North Macedonia
dimoska.ana@gmail.com

Abstract: This paper aims at researching, analyzing and explaining the possible problems Macedonian learners of English language are encountering with when acquiring English word order, with a special emphasis on cross-linguistic influence. English language has relatively fixed word order, which means that there is a strict syntactic hierarchy among the sentence elements and the movement of each element may result in changing the meaning of the sentence or in grammatically unacceptable structures. On the other hand, Macedonian language shows relatively flexible word order. Considering the differences in the syntax of these two languages, it is of a great importance for Macedonian learners to acquire English word order correctly even at the lower levels, thus be able to achieve better language competencies. This paper gives a comprehensive contrastive analysis of English and Macedonian word order from the point of view of the order of basic sentence constituents: subject-verb-object (SVO), the order of modifiers in the noun phrases as well as the position of adverbial phrases in the sentence. Data for this study was drawn from Macedonian English Learner Corpus (MELC), which is an electronic collection of texts written by Macedonian learners of English. The focus of this research are Macedonian learners at CEFR levels A1, A2 and B1. In order to determine to what extent the word order has been acquired and to realize how learners make progress across the levels, the word order acquisition is examined gradually by analysing the most frequent errors at each level and by the use of contrastive analysis (CA) method. The most typical errors have been analysed to identify if they result from intralingual factors (developmental errors) or are due to L1 interference (transfer errors). The results of this corpus-based study show that Macedonian learners of English, especially those at lower levels, when acquiring English word order, mostly rely on the equivalent structures in their mother tongue. Therefore, possible word order errors might occur whenever there are differences in the two examined languages. Most of the errors made by the examinee are transfer errors and they can be exhibited in structures which do not follow the standard subject-verb-object (SVO) pattern such as interrogative forms, relative clauses and it-extraposition (Macedonian subject-free sentences). Typical errors are made in the distribution of adverbials due to the flexible order of adverbials in Macedonian language. Learners at higher levels make fewer errors in the word order compared to those at lower levels. The results of this research will draw teachers' attention to specific problems Macedonian students are encountering with when acquiring English word order and it will help them to improve teaching materials and methods of language teaching. Apart from teachers, this research will provide help to translators, interpreters and all those professionals who use English language in their everyday work.

Keywords: word order, language transfer, contrastive analysis, error analysis

УСВОЈУВАЊЕ НА ЗБОРОРЕДОТ ОД СТРАНА НА МАКЕДОНСКИТЕ ИЗУЧУВАЧИ НА АНГЛИСКИОТ ЈАЗИК И УЛОГАТА НА ЈАЗИЧНИОТ ТРАНСФЕР

Ана Митева

Филолошки факултет, Универзитет "Гоце Делчев" Штип, Северна Македонија
dimoska.ana@gmail.com

Резиме: Овој труд има за цел истражување, анализа и објаснување на можните проблеми со кои се соочуваат македонските говорители при усвојувањето на збороредот во англискиот јазик, со посебен акцент на меѓујазичното влијание. Англискиот јазик има фиксен збороред, односно постои една хиерархиска подреденост на синтаксичките елементи во реченицата и нивното разместување може да доведе до промена на значењето на реченицата или граматички неприфатливи структури. Македонскиот јазик пак има релативно флексибилен збороред. Земајќи ги во предвид овие разлики, од особено големо значење е правилно усвојување на збороредот уште при пониските нивоа, со цел стекнување подобри јазични компетенции. Ова истражување дава опфатна контрастивна анализа на збороредот во македонскиот и англискиот јазик од аспект на редоследот на основните конституенти во реченицата: подмет-глагол-предмет (S-V-O), редоследот на модификатори во рамките на именските фрази како и редоследот на прилошките форми. Истражувањето се базира на податоци содржани во електронската база на Македонскиот корпус на

англискиот меѓујазик (МКАМ) кој се состои од писмени примероци на македонски изучувачи на англиски јазик од неколку нивоа. Фокусот на истражувањето се испитаници од првите три нивоа А1, А2 и Б1. Усвојувањето на збороредот се набљудува на секое ниво преку анализа на типични грешки и примена на методот на контрастивна анализа (КА) со цел да се утврди до кој степен се усвоени овие конструкции и како се движи нивниот развој при преминот од едно во друго ниво. Најтипичните грешки се анализираат од аспект на развојни грешки (кои се јавуваат поради внатрешно јазични фактори) или преносни грешки (поради интерференцијата од мајчиниот јазик) Резултатите од истражувањето покажаа дека македонските говорители, особено во пониските нивоа, при усвојување на збороредот главно се потпираат на познавањето на еквивалентни структури во мајчиниот јазик, па онаму каде што постојат разлики во двата јазици можни се и појави на грешки. Најголем дел од грешките се преносни и се среќаваат при усвојување на оние конструкции кои не го следат стандардниот подмет-прирок-предмет (S-V-O) редослед, како што се прашалните конструкции, релативни реченици и безподметните реченици како и при дистрибуцијата на прилошките форми главно под влијание на флексибилниот редослед на прилозите во македонскиот јазик. Изучувачите на повисоките нивоа прават помалку грешки во збороредот од оние на пониските нивоа. Добиените резултати можат да им користат на наставниците во подобрување на наставните материјали и методи за изучување на англискиот јазик. Истовремено, ќе им бидат од голема корист и на преведувачите и на сите други кои во својата професионална дејност го користат англискиот јазик.

Клучни зборови: збороред, јазичен трансфер, контрастивна анализа, анализа на грешки

1. ВОВЕД

Потребата од истражување на меѓујазичното влијание во усвојувањето на збороредот во англискиот јазик се наметнува како неминовен предуслов за поуспешно совладување на овие структури од страна на македонските говорители и елиминирање на појавата на можни грешки. Збороредот како јазичен феномен е доста значаен при усвојувањето на еден јазик бидејќи го дефинира точниот редослед на синтаксичките елементи во рамките на една смисловна единица – реченицата. Секој јазик следи одредена синтаксичка шема, што подразбира помала или поголема хиерархиска подреденост на реченичните елементите (Јохансен, 2012). Значењето на збороредот се одгледува во фактот дека со промената на редоследот на зборовите се менуваат синтаксичките врски помеѓу елементите во реченицата, а со тоа честопати имаме и промена на значењето. Според ова, усвојувањето на збороредот на еден јазик е еден од главните приоритети при усвојувањето на секој нов јазик и честопати проблем за изучувачите на тој јазик особено ако карактеристиките на збороредот во мајчиниот јазик (J1) се разликуваат од карактеристиките на јазикот кој се изучува (J2). Затоа целта на оваа студија е да се утврди колкаво е влијанието на македонскиот јазик во усвојување на збороредот во англискиот јазик.

2. ЗНАЧЕЊЕ НА ЗБОРОРЕДОТ ВО УСВОЈУВАЊЕТО НА АНГЛИСКИОТ ЈАЗИК

Македонскиот и англискиот јазик во основа ги споделуваат јазичните универзалии, но сепак постојат значителни разлики на структурално и лексичко ниво (Николовска, 2012). Токму тие разлики предизвикуваат јазична интерференција и појава на грешки. На синтаксичко ниво, јазична интерференција се јавува при усвојување на збороредот во англискиот јазик. Редоследот на зборовите во англиската реченица е строго утврден за разлика од македонскиот јазик каде имаме поголема флексибилност. Според Кверк (Quirk, 1991:49) основниот збороред во англискиот јазик е подмет-глагол-предмет (S-V-O). Ако го смениме збороредот доаѓа до менување синтаксичките врски помеѓу елементите во реченицата и имаме граматички неточни реченици, како во примерот:

a) *John and Sara will get an invitation.*

b) *Tan invitation will get John and Sara.*

Во македонскиот јазик не постои толку тесна поврзаност на елементите во реченицата, па со промената на редоследот имаме граматички точни реченици:

a) *Џон и Сара ќе добијат покана.*

b) *Покана ќе добијат Џон и Сара.*

Ова значи дека распоредот на зборовите во англиската реченица ја има примарната функција и тоа е она што го утврдува значењето на реченицата. Реченицата “*Bill hit Sara*” има поразлично значење од реченицата “*Sara hit Bill*” поради различниот распоред на морфемите, а не поради формата. Според американскиот структуралист Блумфилд, редоследот на зборовите е тој кој ја дефинира функцијата на зборот, а со самото тоа е и носител на значењето на морфемата (Bloomfield, 1933:163). Ова главно се должи на типолошката класификација на англискиот јазик како целосно аналитички за разлика од македонскиот јазик кој повеќе се придвижува кон синтетичките јазици. „Во аналитичките јазици збороредот има поголемо значење, но барем

во македонскиот јазик можеме да зборуваме и за други елементи што придонесуваат за осигурување на информацијата во врска со синтаксичките функции на одделни членови на реченицата па така во примерите од типот *Никола го пофали Илија*, и *Илија го пофали Никола* мораме да му се обрнеме на збороредот како на решавачки фактор, зашто двајцата учесници во дејството можат да бидат и вршителите и трпители. Според тоа, во вакви случаи подметот треба да биде во почетна позиција.“ (Лилјана Минова – Ѓуркова, 2008:228). Поради ваквите разлики во збороредот, честопати се јавуваат потешкотии и можни грешки кај македонските изучувачи на англиски јазик. кои и не обрнуваат така големо внимание на правилниот збороредот во англиската реченица. Затоа, од особено големо значење е правилно усвојување на збороредот уште при пониските нивоа на изучување на странскиот јазик, со цел стекнување подобри јазични компетенции.

3. ПРЕГЛЕД НА ЗБОРОРЕДОТ ВО АНГЛИСКИОТ И МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК

Збороредот е граматичка категорија која се однесува на редоследот на синтаксичките конstituенти во рамките на реченицата како и на редоследот на зборовите во рамките на одредени јазични конструкции. Па според ова збороредот може да се набљудува на три основни нивоа:

1. редоследот на основните конstituенти на реченицата: подмет, глагол и предмет (subject-verb-object)
 2. редослед на прилошки форми
 3. редослед на модификаторите во рамките на именските фрази (придавки, бројни, присвојни, показни)
- Англискиот јазик има строго утврден редослед на зборовите во рамките на реченицата. Најчестиот збороред кој го следи англиската реченица е подмет-глагол-предмет (S-V-O), со тенденција глаголот и подметот и глаголот и предметот да бидат во непосредна близина. Од друга страна, пак, во македонскиот јазик среќаваме релативно флексибилен збороред.

ex. *Peter sent a letter to Marta.* (S-V-Od-Oi) пр. *Петар ѝ испрати писмо на Марта.* (S-V-Od-Oi)

Peter sent Marta a letter. (S-V-Oi-Od)

Петар на Марта ѝ испрати писмо. (S-Oi-V-Od)

Петар ѝ испрати на Марта писмо. (S-V-Oi-Od)

Писмо ѝ испрати Петар на Марта. (Od-V-S-Oi)

Од примерите може да се забележи поголемата флексибилност на синтаксичките елементи во рамките на македонската реченица. Сите примери од македонскиот јазик се можни и граматички прифатливи, и при тоа не доаѓа до промена на пропозициското значење. Разликата е само во однос на интензитетот и нагласеноста на одредена информација во рамките на реченицата. Во англискиот јазик пак има една хиерархиска подреденост на синтаксичките елементи во реченицата и нивното разместување може да доведе до промена на значењето на самата реченица или имаме граматички неприфатливи структури.

Прилошките форми во англискиот јазик покажуваат релативно флексибилност, што се должи главно на нивното различно семантичкото значење. Одредени прилози како на пример, прилозите за место и време најчесто се среќаваат на крајот од реченицата, но исто може да се позиционираат и на почетокот на реченицата, доколку сакаме да ја нагласеме информацијата.

a) *I'm flying to Edinburgh tomorrow.*

b) *Today, I'm not going to clean.*

c) *They live nearby.*

Во однос на редоследот на останатите прилошките форми во англискиот јазик имаме точно определена дистрибуција на прилозите за зачестеност. Тие секогаш доаѓаат пред главниот глагол или после глаголот *to be*. Ако во реченицата има помошен и главен глагол нивното место е помеѓу помошниот и главниот глагол.

a) *She never comes on time*

a) *Таа никогаш не доаѓа на време. / Таа не доаѓа на време никогаш.*

b) *He is always late*

b) *Таа секогаш доцни. / Таа доцни секогаш.*

c) *They have never been there.*

в) *Тие никогаш не биле таму. / Тие не биле таму никогаш.*

Прилозите за начин го следат глаголското дејство и не смеат да го раздвојат од директниот предмет

a) *He drives the car carefully.*

a) *Тој ја вози колата внимателно.*

b) *He carefully drives the car.*

б) *Тој внимателно ја вози колата.*

в) *Тој ја вози внимателно колата.*

Ако во реченицата има повеќе прилошки форми истите се распоредуваат според правилото: начин -место-време. ex. *Steve played brilliantly (manner) in the match (place) on Sunday (time).*

Од примерите може да се забележи дека во англискиот јазик и покрај релативната флексибилност на прилошките форми, сепак се забележува одредена хиерархиска подреденост во однос на останатите реченичните елементи за разлика од македонскиот јазик каде имаме поголема мобилност на прилозите во рамките на реченицата.

Хиерархиска подреденост се забележува и кај придавките во рамките на една именска синтаagma. Редоследот

на модификаторите во рамките на именските фрази и во англискиот и во македонскиот јазик не е прозволан, туку постојат семантички правила при нивното подредување (Топољинска, 2008). Ова значи дека ако пред именката има повеќе придавки кои ја модифицираат тогаш истите се подредуваат по следниот редослед: мислење, величина, форма, возраст, боја, потекло, материјал. И во двата јазици најчесто се користат структурите: една до две преноминални придавки + именка.

ex. *I bought a pair of black leather shoes.*

Си купив пар црни кожени чизми.

Прашални конструкции и релативните реченици не го следат стандардниот S-V-O редослед во англискиот јазик. Во Yes/No и Wh- прашањата има вметнување на помошен или модален глагол (*be, do, have, will, should, can*) кој му предходи на подметот

ex. *She is drinking milk. (S-V-O)*

Is she drinking milk ? (V-S-V-O)

Во Wh-прашањата прашалниот збор е на почетокот на реченицата и секогаш му предходи на помошниот глагол кој има функционално значење како маркер на категоријата време. Главниот глагол најчесто го следи подметот

ex. *The children like chocolates. (S-V-O)*

What do the children like ? (Wh-S-V)

За разлика од англискиот азик во македонскиот имаме поширок спектар на Yes/no прашања (Лилјана Минова – Ѓуркова, 1994). Најчест модел на *yes /no* прашањата се оние кои се формираат со додавање на партикулите *дали* или *ли*, а поретко се среќаваат прашањата со глагол-подмет инверзија или пак со употреба на интонација карактеристична аза прашалните форми.

пр. *Таа тие млеко. (S-V-O)*

Дали таа тие млеко?

Пие ли таа млеко?

Пие таа млеко?

Таа тие млеко?

Wh-прашањата во македонскиот јазик започнуваат со прашален збор (Wh) кој е позициониран на почетокот на реченицата пред главниот глагол.

пр. *Децата сакаат чоколадо (S-Oi V-Od)*

Што сакаат децата? (Wh-V-S).

4. НАЈЧЕСТИ ПРОБЛЕМИ ВО ЗБОРОРЕДОТ КАЈ МАКЕДОНСКИТЕ ИЗУЧУВАЧИ НА АНГЛИСКИОТ ЈАЗИК

За идентификување на најчестите проблеми со кои се соочуваат македонските изучувачи при усвојувањето на збороредот во англискиот јазик ќе ми послужат материјалите собрани во електронската база на Македонскиот корпус на англискиот меѓујазик (МКАМ) кој се состои од писмени примероци на македонски изучувачи на англиски јазик од неколку нивоа A1, A2 и B1 според ЗЕРП (Кусевска, Митковска, Бужаровска, 2013:33). Проблемите и потешкотиите при усвојување на збороредот се набљудуваат на секое ниво, а како критериум на споредбеност се земаат нивните преводни еквиваленти. Анализата на резултатите од истражувањето покажа дека во усвојувањето на збороредот македонските изучувачи на англиски јазик главно се потпираат на познавањето на еквивалентните структури во мајчиниот јазик, па онаму каде постојат разлики во двата јазици можни се појави на грешки. Од идентификуваните грешки во збороредот се издвоени и класифицирани неколку типа на најчести грешки кои ги праваат македонските изучувачи на англиски јазик при усвојување на збороредот, а тоа се: погрешен збороред на прилозите; грешки во збороредот кај прашалните конструкции; глагол-подмет (V-S) збороред; предмет- глагол-подмет (O-V-S) збороред. Како најчести грешки кои се среќаваат во пониските нивоа се неправилна дистрибуција на прилошките форми. Најголем проблем праваат прилозите за зачестеност особено кога во реченицата има помошен глагол. Ова може да се види преку грешните примени превземени од корпусот.

ex. *She is always late. / They don't often play football.*

I have strated the coffee already. / I already have watched the film.

Анализата на ваквите примери укажува на јазична интерференција, трансфер од македонскиот јазик каде имаме флексибилен редослед на прилозите за зачестеност. Помал број на грешки се среќаваат во збороредот на прилозите за начин и тоа најчесто кога после глаголот следи предмет, како во примерите: *She left quietly the room. / I'll send the photo, maybe you quickly will recognize me.* Во англискиот јазик прилозите за начин го следат глаголското дејство и не смеат да го раздвојат од директниот предмет. Прилозите за место и време пројавуваат најголема флексибилност и збороредот е ист во македонскиот и англискиот јазик, но сепак се забележуваат грешки од типот на:

ex. *I yesterday had a headache. / In the bathroom I want to have a shower.*

This January is releasing a new adveture film. / In this film acting popular actors.

Во сите овие примери се гледа дирекното влијанието на македонскиот јазик, од преводните еквиваленти.

Посебно интересни за анализа се последните два примера, каде имаме Adv-V--S редослед кој е карактеристичен за македонскиот јазик.

Истражувањето покажа дека македонските изучувачи се во извесна мера свесни за постоењето на фиксниот збороред во декларативните реченици, па затоа ретко дури и во пониските нивоа прават грешки во S-V-O редоследот. Проблеми се јавуваат кога имаме отстапување од стандардниот S-V-O редослед, како кај прашалните конструкции. Посебно интересни за анализа се прашалните конструкции со прашален збор (wh-movement). Во пониските нивоа се среќаваат грешки од типот на:

ex. Where you are going? / About what you are talking? / Why you didn't show up? /

Where you usually take her for lunch? / When you went there? / We have a plan? / Where you have been?

Во сите примери директно се гледа влијанието од збороредот во македонските прашања, па имаме Wh-S-V-O збороред, нема употреба на помошен глагол, нема инверзија и предлозите се употребуваат пред прашалниот збор, Други карактеристични грешки од овој тип каде се гледа дирекното влијание на мајчиниот јазик во однос на позицијата на субјектот има после *when* и *because* како во примерите:

ex. When did you move back to the town? - When began the war (Wh-V-S)

Why were they laughing? - Because fell down his trouser. (Wh-V-S)

Дека македонскиот јазик влијае во усвојувањето на збороредот се забележува во примерите каде имаме целосно изоставување на подметот во реченицата:

ex In garden saw many people and firefighters. / In computer can search what you like.

Ова се должи на фактот што македонскиот јазик го има субјектот како незадолжителна категорија, што му овозможува слободна инверзија на субјектот во декларативните реченици и испуштање на истиот во бесподметните реченици. За разлика од македонскиот, англискиот јазик е целосно ориентиран кон субјектот / агентот, што значи дека англиската реченица мора да има најмалку субјект и глагол, и истите треба да бидат подредени така што подметот секогаш му предходи на глаголот.

На повисоките нивоа најчести грешки во збороредот се среќаваат кај индиректните прашања

ex. Can you tell me what is the time? / She wanted to know why can't she speak English?

Could you tell me where is the toilet? / Do you know when is the restaurant closing?

Анализата покажа дека овој вид на грешки не се под влијание на мајчиниот јазик, туку станува збор за развојни грешки кои настануваат од внатрејазични фактори во текот на усвојувањето јазик. Изучувачите на ова ниво веќе го имаат правилно усвоено збороред во англиските прашања, па прават генерализација на веќе усвоеното правило и го применуваат во сите видови прашања.

5. ЗАКЛУЧОК

Анализата на добиените резултати од истражувањето укажува на фактот дека македонските говорители при подредување на зборовите во англискиот јазик главно се потпираат на познавањето на еквивалентните структури во мајчиниот јазик, па онаму каде постојат разлики во збороредот во двата јазици можни се и појави на грешки. Со преминот од едно во друго ниво се забележува напредување во однос на темпото и степенот на усвојување на испитуваната структура. Македонските изучувачите на англиски јазик на повисоките нивоа прават помалку грешки во збороредот од оние на пониските нивоа. Најчести грешки кои се јавуваат во пониските нивоа се неправилна дистрибуција на прилошките форми и погрешен збороред во прашалните конструкции, а како причина за истите се утврдува меѓујазичното влијание. Во повисоките нивоа основниот збороредот е веќе правилно усвоен, интерференција од мајчиниот јазик скоро и да нема, има значително помал број на грешки кои најчесто се развојни, под влијание на внатрејазични фактори. Добиените резултати можат да им користат на наставниците во подобрување на наставните материјали и методи за изучување на англискиот јазик. Истовремено, ќе им бидат од голема корист и на преведувачите и на сите други кои во својата професионална дејност го користат англискиот јазик.

ЛИТЕРАТУРА

- Bailey, R.L., Sheehen, M. (2018). *Order and Structure in Syntax I: Word Order and Syntax Structure (open Generative Syntax I)*. Berlin: Language Science Press.
- Clark, E. V. (2016). *First Language Acquisition* (3rd ed.). Cambridge: Cambridge University Press
- Gass, S. and Selinker, L. (2008). *Second Language Acquisition: An Introductory Course*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, Inc
- Javadi-Safa, A.(2018). *An Overview of Cross linguistic Influence in Language Learning*. Journal of Applied Linguistics and Language Research, 5 (3), 183-203. Retrieved from: <http://www.jallr.com/index.php/JALLR/article/view/830/pdf8300>
- Johansen, S.B. (2012). *Word order in second and third language acquisition*. Aarhus: Faculty of Arts.

- Krashen, S. (1981). *Second Language Acquisition and Second Language Learning*. Oxford: Pergamon Press.
- Krashen, S. (1982). *Principles and Practice in Second Language Acquisition*. New York, Pergamon Press Inc.
- Koceva, V. (2017). *Krashen's Theory of Second Language Acquisition*. Knowledge International Journal, 22(6), 1507-1514. Retrieved from: <https://ikm.mk/ojs/index.php/KIJ/article/view/2005>
- Lazarova Nikolovska, A. (2003). *On Interrogative Sentences in Macedonian: A Generative Perspective*. RCEAL Working Papers in English and Applied linguistics: 129-59
- Nikolovska, V. (2018). *The Role of Input in the Teaching of Grammar in Second Language Acquisition*. Knowledge International Journal, 22(6), 1503 - 1506. Retrieved from <https://ikm.mk/ojs/index.php/KIJ/article/view/2004>
- Richard, F., Levy, R., Dryer. M. (2017). *A statistical comparison of some theories of NP word order*. available at: <https://arxiv.org/abs/1709.02783>.
- Stojanovska-Ilievska, N. (2018). *English Light Verbs Constructions with the Verb Take*. Journal of Contemporary Philology, 1 (2), 51-77. Retrieved from: <https://journals.ukim.mk/index.php/jcp/article/view/53/24>
- Strickland, B., Chelma, E. (2018). *Cross-linguistic Regularities and Learner Biases Reflect "Core" Mechanics*. Plos on, 13 (1). Retrieved from: <http://europepmc.org/articles/pmc5764231>
- Topolinska, Z. 1984. *Linear order of adjectival modifiers (AM) in the Macedonian and Bulgarian noun phrase (NP)*, available at: http://www.manu.edu.mk/cal/Morphosyntactic%20similarities/001_Topolinska.pdf
- Бужаровска, Е. (2010). *Меѓујазичното влијание кај изучувачите на македонски јазик од англиско говорно подрачје*. Загреб: Филозофски Факултет.
- Конески, Б. (1996). *Грамматика на македонскиот јазик*. Скопје: Детска радост.
- Конески, Б. (1986). *Историја на македонскиот јазик*, достапна на: http://www.mling.ru/iazik/makedonski/history_makedonski.pdf
- Кусевска, М. (2012). *Меѓукултурна Прагматика. Несогласвање во усната комуникација: англиски и македонски*. Скопје: Академски печат
- Митковска, Л., Кусевска, М., Бужаровска, Е. (2013). *Корпусни истражувања на англискиот меѓујазик кај македонските изучувачи: Усвојување и меѓујазично влијание*. Скопје: ФОН Универзитет
- Миленковска, С. (2010) *Линеаризација на именските синтагми во простата реченица на македонски јазик наспрема останатите словенски јазици*. Скопје: МАНУ
- Минова-Гуркова, Л. (1994). *Синтакса на македонскиот стандарден јазик*. Скопје: Радинг.
- Николовска, В. (2012). *Современи теории за реченицата и македонската реченица*. Скопје: Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“
- Тантуровска, Л. (2005). *Директниот и индиректниот објект во македонскиот стандарден јазик*. Скопје: Институт за македонскиот јазик „Крсте Мисирков“.
- Тополјинска, З. (2008). *Линеаризација на придавски модификатори (AM) во македонската именска синтагма (NP)*, Македонска Академија на Науките и Уметностите, Том 12-13, Скопје